

ת"פ 35675/08/20 - מדינת ישראל נגד דוד סוכר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 35675-08-20 מדינת ישראל נ' סוכר

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד קורל שגיב פאפו
ועו"ד רות ברקלי-דאל
נגד
הנאשם דוד סוכר
ע"י ב"כ עו"ד שמואל פלישמן

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות הבאות: גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, לפי סעיף 418 אמצע לחוק העונשין; שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין. בהתאם לעובדות בהן הורשע, גנב הנאשם פנקסי שיקים מעובדת שלו (להלן: "המתלוננת") בגן הילדים אשר היה בניהולו, וזייפם באופן בו מילא את סכום השיקים וחתם חתימה הנחזית להיות חתימת המתלוננת. באופן זה, במשך כחמישה חודשים בתחילת שנת 2018, מסר את השיקים המזויפים לבית עסק לניכיון שיקים (להלן: "העסק"), תוך הצגת מצג שווא לפיו ניתנו לו כדין. עבור שיקים אלה קיבל במרמה סכום כולל של כ- 30,000 ₪ (ראו את הפרטים בהרחבה בהכרעת הדין). בטרם נשמעו טיעונים לעונש, הופנה עניינו של הנאשם לקבלת חוות דעת ממונה על עבודות השרות. הנאשם נמצא מתאים לביצוע עבודות שרות.

ראיות לעונש

2. ב"כ המאשימה הגישה פסיקה (טמ/1).
3. ב"כ הנאשם הגיש מסמכים שונים המצביעים על מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם המצוי תחת צו כינוס נכסים וכן לגבי נסיבותיו האישיות ובהן פטירת אשתו, אחיו, ומצבם הרפואי של אמו ובנו (טנ/2-טנ/6). בנוסף, הגיש מכתבי הערכה מהנהלת בית הספר בו הוא מלמד ומהורי תלמידים בכתותו (טנ/7, טנ/8).

תמצית טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה טענה כי הנאשם פגע במעשיו ברכוש המתלוננת ובעל העסק, וכן בחופש הקניין והיכולת להסתמך על שיקים. בטיעוניה, הפנתה לנסיבות ביצוע העבירות והנזקים שנגרמו למתלוננת ולבעל העסק, לרבות נזקים כלכליים תוך ניצול יחסי אמון. לאור האמור ובהתבסס על הפסיקה שהגישה, עתרה ב"כ

המאשימה לקביעת מתחם ענישה הנע בין 10 חודשי מאסר ועד ל-24 חודשים. אשר למיקומו של הנאשם במתחם הענישה, התייחסה ב"כ המאשימה לעובדה שהוא נעדר עבר פלילי ולנסיבותיו האישיות. מנגד, ציינה כי הנאשם לא הביע חרטה על מעשיו ולא פעל להקטין את הנזק שנגרם למתלוננים. לפיכך, ביקשה למקמו באמצע מתחם הענישה לצד קנס, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננים.

5. ב"כ הנאשם טען כי לא ניתן להשוות בין חומרת המקרים בפסיקה אליה הפנתה ב"כ המאשימה ובין המקרה הנדון, ועתר לקביעת מתחם ענישה הנע בין תקופת מאסר קצרה לריצוי בעבודות שרות ועד לתשעה חודשי מאסר בעבודות שרות. לטענתו, יש לתת משקל רב לנסיבות חייו הקשות של הנאשם אשר נתקל בשילוב של קריסה כלכלית עם מקרי מוות של הקרובים לו - אשתו ואחיו. כיום, הנאשם מטפל בהוריו החולים ובילדיו, אשר אחד מהם חייל והשני סובל מבעיה רפואית בברכו. הנאשם נמצא תחת צו כינוס נכסים ומתקיים מעבודה כמחנך בבית ספר יסודי, עבודה בה הוא מוערך הן על ידי ההנהלה והן על ידי הורי התלמידים. לפיכך, ביקש ב"כ הנאשם להסתפק בתקופת מאסר קצרה אשר תרוצה בעבודות שרות בהתאם לחוות דעת הממונה, אשר איתר מקום בו ירצה הנאשם עבודות שרות בשעות אחר הצהריים על מנת לאפשר לו להמשיך לעבוד בעבודתו בבית הספר.

6. הנאשם בדברו, שיתף את בית המשפט בנסיבות חייו וביקש להימנע מהטלת מאסר. הנאשם פירט לגבי תקופה קשה שעבר עת אשתו חלתה, והוא נאלץ ללוות אותה לטיפולים רפואיים ולהשאיר את ילדיו, שהיו בגיל צעיר, עם שכניו. באותו זמן, נפטר אחיו ובהמשך נפטרה אף אשתו. הנאשם תיאר כיצד עזב את עבודתו כמנהל אירועים ופתח גן ילדים, אך נקלע לקשיים כלכליים אשר בעקבותיהם נאלץ לעבור הליך של כינוס נכסים במהלכו איבד את ביתו ועבר להתגורר בדירת חדר וחצי עם שני בניו אשר היו בגיל התבגרות. הנאשם טען כי כיום הוא עובד עם בני נוער לאחר אשפוז בבית החולים "שלוותא", זאת בנוסף לעבודתו כמחנך. בנסיבות אלה, ביקש בכל לשון שלא לרצות מאסר בכלא.

דין והכרעה

קביעת מתחם ענישה

7. עבירות המרמה נועדו להגן על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה. עבירות אלו פוגעות בערכים מוגנים של כבוד האדם, רכוש, קניינו וכן באוטונומיה שלו, שכן יש בהן כדי לשבש את יכולתו של המרומה לקבל החלטות רציונליות בשל רכיב ההטעיה והמרמה. בנוסף, עבירות המרמה עלולות לגרום לאדם לפגיעה מורכבת, בדרך של אובדן האמון בזולתו:

"עבירות המרמה והזיוף פוגעות ביחסי האמון הבסיסיים בחברה הנחוצים לשם שגשוגה, ונדרשת החמרה בענישה בשל ביצוע עבירות אלו" (רע"פ 8778/18 צלאח שאויש נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (24.12.2018)).

זיוף של שיקים פוגע אף בחשיבות האמון בתקינותם כאמצעי תשלום בטוח ואמין, ובאופן זה עלול לפגוע ביחסי המסחר התקינים.

8. בחינת הענישה הנוהגת בעבירות מרמה, מעלה כי רף הענישה משתנה בהתאם לנסיבות המיוחדות של כל מקרה ומקרה, היקף העבירות, משך ביצוען, מידת התחכום, אופי הנפגעים, ריבוי מתלוננים ועוד. כך, לצד הענישה המחמירה אליה הפנתה ב"כ המאשימה, אשר עסקה בנסיבות המיוחדות את אותם מקרים, ניתן להצביע על מקרים אחרים בנסיבות שונות בהם הוטלו עונשים של מאסר לריצוי בעבודות שרות (רע"פ 8443/15 יצחק חגולי נגד מדינת ישראל (15.12.2015); רע"פ 6435/09 אוסקר נגד מדינת ישראל

(11.08.2009); ע"פ (מרכז) 28122-10-14 **אוהד אלחנן נגד מדינת ישראל** (17.02.2015); ע"פ (מרכז) 6785-04-10 **אליהו קצירי נגד מדינת ישראל** (2.06.2010); או עונש של מאסר בפועל למשך שמונה חודשים, במקרה בו היקפים חמורים באופן משמעותי ועבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וגניבה ממעביד לעומת קבלת דבר במרמה וגניבה בהן הורשע הנאשם שבפני (רע"פ 5540/15 **גלוריה גאוי נ' מדינת ישראל** (24.8.2015)).

בנסיבות המקרה הנדון, מדובר בעבירות שבוצעו ללא תחכום מיוחד או תכנון חריג, וכן במתלוננת מסוימת ובעל עסק שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם. בנוסף, המעשים בוצעו במהלך פרק זמן מצומצם יחסית. צרוף נסיבות אלה אינו מצביע על חומרה מיוחדת המאפיינת אותן, למעט ניצול הנאשם את השיקים של המתלוננת ואת היכרותו עם בעל העסק בדרך בה פעל מספר פעמים לאורך מספר חודשים. סוגית הגניבה מצויה ברף נמוך, ולמעשה מהווה חלק בלתי נפרד מעבירות המרמה שהן ליבת אירוע זה.

בשים לב לעקרון המנחה של ההלימה, ולאחר שנתתי דעתי למידת הפגיעה בערכים המוגנים, לנסיבות ביצוע העבירה והפסיקה הנוהגת, אני קובע כי מתחם הענישה נע בין מספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שרות ועד ל-15 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

העונש המתאים

9. הנאשם בן 46 ללא עבר פלילי, אב לשני ילדים ועובד כמורה מחנך בבית ספר. הנאשם פירט באופן מרגש ונוגע ללב את נסיבות חייו אשר גרמו לו להתמודדויות אישיות קשות, הכוללות את מות אחיו ואשתו תוך צורך לגדל את שני ילדיו. בהמשך, לאחר כעשר שנים, התמודד הנאשם עם קשיים כלכליים משמעותיים אשר הובילו אותו, כך השתמע מדבריו, לביצוע העבירות. אכן, אין להקל ראש בנסיבות מורכבות אלה, אולם עד כה הנאשם לא קיבל אחריות על מעשיו ואף לא הביע כל חרטה. הנאשם הרחיב בעת טיעונו לעונש ביחס לתלאות חייו אך למעשה כלל לא התייחס לעבירות בהן הורשע ואף לא הביע כל אמפתיה או צער כלפי המתלוננת ובעל העסק. דומה כי הנאשם מרוכז לחלוטין במצבו האישי ובהתמודדותו היומיומית, מבלי לתת את הדעת לחומרת העבירות בהן הורשע ולפגיעתן באחרים. עד כה לא ברור האם הנאשם הבין את הפסול שבמעשיו והפנים זאת, והאם קיים כעת קו גבול ברור ומובהק אשר ימנע ממנו מלשוב ולבצע עבירות בעתיד, ככל שיתקל שוב בנסיבות כלכליות קשות. נתונים אלה מחייבים ענישה ברורה, ממשית ומרתיעה. לצד זאת, יש לתת משקל לכך שמדובר באדם לא צעיר אשר הסתבך לראשונה בביצוע עבירות פליליות. עוד יש להתחשב במצבו של הנאשם המתקשה כיום בפרנסתו, נמצא תחת צו כינוס נכסים, מטפל בבן קטין ובבן נוסף חייל, וכן בשני הורים הסובלים ממחלות שונות. אין ספק כי יש לתת משקל להשפעת סוג העונש ומידתו על הנאשם ועל משפחתו הקרובה. באופן דומה, לאור הצורך בפיצוי המתלוננת ובעל העסק בשל הנזק שנגרם להם והמוטיבציה לביצוע העבירות, יש להתחשב ברכיב הפיצוי ביכולתו הכלכלית של הנאשם. יצוין כי אין בפיצוי במסגרת ההליך הפלילי כדי למצות את זכויות נפגעי העבירות, ואין בפיצוי לתת ביטוי למלוא הנזק שנגרם להם. לפיכך, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. מאסר למשך שישה חודשים אשר ירוצה בעבודות שרות, בהתאם למפורט בחוות דעת הממונה.
- ב. שישה חודשי מאסר, אותם לא ירצה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת רכוש או מרמה מסוג פשע.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותם לא ירצה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת רכוש או מרמה מסוג עוון.

ד. פיצוי למתלוננת בסך 1,000 ₪, ולבעל העסק בסך 5,000 ₪. הפיצוי ישולם בעשרה תשלומים שווים החל מיום 1.12.22 ומדי חודש בחודשו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ל' תשרי תשפ"ג, 25 אוקטובר 2022, במעמד הצדדים.